

OBSAH

PREDHOVOR	7
NA ÚVOD	11
1. ZÁKLADNÉ POJMY – TERMINOLOGICKÉ OTÁZKY	15
2. HISTORICKÉ KORENE VÝCHOVY VO VOĽNOM ČASE	23
2.1 Idey výchovy a pedagogiky voľného času v učení Jana Amosa Komenského	27
3. POČIATKY VÝVOJA PEDAGOGICKEJ TEÓRIE VÝCHOVY VO VOĽNOM ČASE	34
3.1 Odborné príspevky v pedagogických časopisoch	36
3.1.1 Jednotná škola (1949 – 1959)	36
3.1.2 Pedagogika (1951 – 1960)	40
3.1.3 Vychovávateľ (1957 – 1966)	43
3.2 Odborné publikácie (1950 – 1965)	56
4. ZÁKLADNÉ OTÁZKY PEDAGOGIKY VOĽNÉHO ČASU	60
4.1 Predmet pedagogiky voľného času	64
4.2 Pedagogika voľného času vo vzťahu k iným vedným disciplínam	65
4.3 Pedagogika voľného času, sociálna pedagogika a sociálna práca	68
5. VOĽNÝ ČAS A KONCEPCIA VÝCHOVY VO VOĽNOM ČASE	76
5.1 Voľný čas v teórii	76
5.1.1 Funkcie voľného času	83
5.2 Voľný čas a výchova	88
5.2.1 Osobitosti (špecifiká) výchovy vo voľnom čase	97
5.3 Výchova vo voľnom čase v spoločenskom systéme výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike	100
5.4 Výchova v čase mimo vyučovania v školskom systéme v SR	104
5.4.1 Škola – základný článok výchovy vo voľnom čase	105
5.4.2 Základná umelecká škola	108
5.4.3 Školské výchovno-vzdelávacie zariadenia – školský klub detí, školské stredisko záujmovej činnosti, centrum voľného času, školský internát, škola v prírode – školské účelové zariadenie	110
5.5 Osvetové zariadenia	130
5.5.1 Knižnice	133
5.5.2 Múzeá	135
5.6 Občianske združenia, organizácie detí a mládeže	138
5.7 Možnosti na medzinárodnú spoluprácu	144

6. CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA	146
6.1 Ciele výchovy v pedagogickej teórii	146
6.2 Spoločnosť a ciele výchovy	153
6.2.1 Ciele výchovy v SR po roku 1989 – MILÉNIUM – Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 až 20 rokov	154
6.3 Výchova vo voľnom čase v zmysle medzinárodných dokumentov – súčasť neformálnej výchovy a vzdelávania	157
6.4 Ciele výchovy v medzinárodných dokumentoch	166
6.4.1 Hnutie Európa v škole	167
6.4.2 Súbor kľúčových kompetencií pre Európu	168
6.4.3 Vzdelávanie pre zajtrajšok	170
6.4.4 Dohovor o právach dieťaťa	171
Voľný čas v Dohovore o právach dieťaťa	173
6.4.5 Výchova mládeže – Deklarácia pri zdrode 21. storočia	178
6.4.6 Charta výchovy pre voľný čas	180
7. PROCES VÝCHOVY VO VOĽNOM ČASE	182
7.1 Poslanie, ciele a úlohy výchovy vo voľnom čase	182
7.2 Zásady (princípy) výchovy vo voľnom čase	186
7.3 Obsah výchovy vo voľnom čase	193
7.3.1 Štandardy v školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach	194
7.4 Formy výchovy vo voľnom čase	197
7.4.1 Nízkoprahové kluby	202
7.5 Metódy výchovy vo voľnom čase	204
8. ZÁUJMY A ZÁUJMOVÁ ČINNOSŤ VO VÝCHOVE VO VOĽNOM ČASE	210
8.1 Psychologické aspekty záujmov – záujmy v štruktúre osobnosti	210
8.2 Pedagogické aspekty záujmov a záujmovej činnosti	217
8.2.1 Záujmová činnosť vo výchove vo voľnom čase	220
8.2.2 Obsahové zameranie záujmovej činnosti	223
8.2.3 Organizácia – formy záujmovej činnosti	228
8.2.4 Metodika organizácie stretnutia záujmového útvaru	232
9. VOĽNÝ ČAS A ZÁUJMOVÁ ČINNOSŤ VO VÝSLEDKOVÝCH VÝSKUMOV	238
10. HUMANISTICKÉ KONCEPCIE VÝCHOVY - AKTUÁLNE TRENDY	264
10.1 Humanizácia výchovy	264
10.2 Pedagogika zážitku – výchova zážitkom	269
10.2.1 Hnutie Outward Bound	279
10.2.2 Výchova zážitkom v Prázdninovej škole Lipnica v ČR	282
10.3 Globálna výchova	287
11. OSOBNOSŤ VYCHOVÁVATEĽA, PEDAGÓGA VOĽNÉHO ČASU	290
11.1 Dobrovoľníci vo výchove vo voľnom čase	300
11.2 Animácia a animátori	302
11.3 Výchova a vzdelávanie – príprava vychovávateľov	307

11.3.1 Pohľad do histórie prípravy vychovávateľov na Slovensku	308
11.3.2 Situácia v príprave vychovávateľov v Slovenskej republike od 90. rokov 20. storočia	310
NA ZÁVER	316
ZOZNAM LITERATÚRY	318
PRÍLOHY	339
PRÍLOHA 1: Charta výchovy pre voľný čas (úryvok)	339
PRÍLOHA 2: Výchova a vzdelávanie mimo vyučovania, neformálne a záujmové vzdelávanie. In: Milénium. Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 až 20 rokov	341
PRÍLOHA 3: Ponuka záujmových útvarov v Školskom stredisku záujmovej činnosti pri SOU obchodnom v Bratislave na Pánnoch	342
PRÍLOHA 4: Iuventa. Štatút z roku 1991	344
PRÍLOHA 5: Slovenský skauting. Skautský sľub. Skautský zákon	346
PRÍLOHA 6: Dobrá novina – akcia solidarity	347
PRÍLOHA 7: eRko – HKSD: Vypni telku, zapni seba!	348
PRÍLOHA 8: Filozofia Klubov malých debrujárov. Kluby malých debrujárov	349
PRÍLOHA 9: STORM pri UKF v Nitre. Nízkoprahové zariadenie pre deti a mládež „Cirkus“	352
PRÍLOHA 10: Dobrovoľníctvo	354